

HUIS VOOR JONG EN OUD

Serie Huis gezocht, 12-jarigendienst

Afgelopen dinsdagochtend ergens tussen half acht en acht uur kwam ik bij ons thuis het portiek uit. Het was druk op het pleintje. Bij ons gaan er heel veel jonge mensen naar de brugklas. Naar Damstede, Lumion, Metis, Het Nicolaas Lyceum, MLA, Pieter Nieuwland. En zelfs naar IVKO en KiemM. En daar zag ik jou fietsen Dunya. Je ging linksaf voor het politiebureau langs naar de pont, op weg naar het Clusius. In jouw ogen fietste je alleen naar school. Maar ik zag al die andere buurtkinderen, die ook allemaal dachten dat ze alleen gingen.

Vandaag begint de vredesweek, of eigenlijk begon deze al gister. Het thema is "Vrede verbindt over grenzen." Een mooi thema. Een positief thema. Een mooi geloof. Vrede verbindt over grenzen. Welke grenzen? Landsgrenzen? Grenzen tussen culturen? Grenzen tussen bubbels in de samenleving? Grenzen tussen mensen? Grenzen tussen mijn binnenwereld en de buitenwereld? Grenzen tussen jong en oud? Ook hier in de Dominicus?

In 1975 was het ook al vredesweek. 'Weg van Honger en Geweld' Dat was toen het thema. Mijn godsdienstleraar daagde ons uit tot een discussie. Wij moesten standpunten innemen. Wij moesten iets vinden van de artikelen welke wij lazen in de Vredeskrant. Ook moesten wij een mening hebben over dat thema "Weg van honger en geweld". Het ging er fel aan toe. Sommigen van ons wilden de barricaden op. Het was nog voor de grote demonstraties tegen kernwapens. Anderen in de klas vonden het complete nonsens om überhaupt het gesprek hier over te voeren. Standpunten en meningen. Alles was goed. Als je maar kon beargumenteren. Zelfs gevaarlijke meningen die kwetsend zijn voor medemensen mochten verwoord. Iemand verscheurde de Vredeskrant.

De samenleving was in grote tweestrijd. Niemand was het eens met iemand. Ook in de politiek en in de kerken werden standpunten ingenomen. Ruzies in debatten op televisie. Dat waren onze voorbeelden. Toen ook al voorbeelden van fake nieuws. En wij moesten een vredevolle dialoog voeren. Dat jongetje dat die krant verscheurde was ik. Ik vond het zo onrechtvaardig, zoals het er aan toe ging. Stuitende standpunten. Kwetsende woorden. Ik werd er heel boos van. Ik was nog volop op zoek naar mijn identiteit.

Nu ruim 40 bijna 50 jaar later worstel ik nog steeds met die vragen. Polarisatie, segregatie. Al die moeilijke woorden kregen nog meer diepgang. De thema's zijn hetzelfde. De uitdagingen nog groter. Kansengelijkheid is het mode woord nu. Maar dat kan helemaal niet. We zijn geen pinguïns met de neuzen allemaal dezelfde kant op. Gelijke monniken bestaan niet. Gelijke kappen passen niet. We zullen diversiteit moeten leren koesteren.

Ik vind de twaalfjarigen viering een mooi voorbeeld van de zoektocht naar vrede. Het is de herinnering aan Jezus in de tempel. Voor het eerst trotseert hij de wil van zijn ouders en blijft achter in de tempel. De bezorgde ouders gaan hem zoeken, zich niet realiserend dat loslaten een belangrijke taak is voor opvoeders. Hoe moeilijk is dat? Heel moeilijk kan ik U vertellen. Dan treffen zij hem aan. Hij zit in de tempel en spreekt. Hij legt de schriften uit en vertelt de geleerden wat al reeds was onthuld en steeds opnieuw onthuld zal worden. De boodschap van vrede en gerechtigheid. Een boodschap van voorleven. Een boodschap van "Denken en Doen!". Steeds weer en opnieuw en opnieuw. Een kind van twaalf, een jongere, kan het ons leren.

Dunya, jij doet dit jaar zowaar de twaalfjarigen viering. Nog nooit in mijn beleving stond hier maar 1 Dominicus jongere alleen op het podium. Kringen hebben we hier gehad. Kringen van 4, maar ook van 14 jongeren. Nu is deze hele gemeenschap de kring om jou heen. Kijk maar even. Het zijn allemaal 12 jarigen geweest. Slechts enkelen moeten het nog worden. Kijkt u allemaal ook maar eens om U heen. Ziet U in uw naaste nog de noden en behoeften van de twaalfjarige?

Jan Nieuwenhuis schreef in zijn boek geloven tussen 12 en 17 Het volgende over deze leeftijd. "Het is de leeftijd van de zelfontdekking en van de ontdekking van de ander, de ontdekking -kort gezegd- dat ik naar jou toe ben. En jij naar mij! En dat precies dit mij tot ik maakt." Die ontmoeting dus. Zag U het in de ogen van de Dominicusgangers om u heen? Misschien kunt U straks bij de koffie eens vragen aan iemand. Hoe was jij als twaalfjarige? Ikzelf was heel braaf, gehoorzaam en zorgzaam en soms heel driftig en recalcitrant. Zeker wanneer het onrecht gold.

Jan schreef ook het volgende: 'Tussen twaalf en zeventien jaar wordt een mens wie hij is. Dat is geen kwestie van willen, maar van kunnen. Kunnen denken, jezelf zien als een ander en de ander als jezelf, - dat schept zo'n gevoel van meesterschap, dat bijna alles in het niet verzinkt vergeleken met jezelf'. "Mijn bestaan is weer avontuurlijk geworden, Ik ben zelf in het avontuur veranderd. Ik weet niet meer wie ik ben, Ik weet niet meer wat ik wil en ik weet niet meer wat de dingen die ik zeg betekenen." En dat in een complexe wereld! Wanneer je geen woorden hebt, heb je redenen genoeg om een vredeskrant te verscheuren. Of is dat recalcitrant? Daarover sprak ik met de conrector van de school. Of eigenlijk sprak hij met mij. Of hij mij begreep? Ik weet het niet.

Dunya, jij koos voor het verhaal van Esther. Niet voor niets. Jij herkende iets in dat verhaal. Esther een dappere vrouw, die de macht van de koning trotseerde. Zij organiseerde een maaltijd bij de koning voor haarzelf en de aartsvijand van haar volk. Zij keek Haman in de ogen en wees hem aan als de wreedaard, de pester van Mordechai en de bedreiging voor haar volk. Zij onthulde zijn valse plan. Dat is geen snitchen. Dat is niet klikken. Dat is de waarheid vertellen opdat er niet nog ergere dingen gaan gebeuren. De waarheid kwam aan het licht en daarmee voorkwam zij een groot kwaad. Eigenlijk is dat ook een boodschap van de zoektocht naar vrede.

Anne Frank schreef als twaalfjarige in haar dagboek over haar belevenissen. Voor haar was er geen ruimte om recalcitrant te zijn, om haar drift en onmacht te tonen. Zij kon niet anders dan de lieve vrede bewaren. De strijd moest uitgevochten in haar binnenwereld. Het kon niet anders. En zij kon het. Dunya, jij las dit verhaal voor in de Zaanhof bij de dodenherdenking. Zo dapper vond ik dat. Jij durfde daar op straat te staan en net als Jezus in de tempel te vertellen waar het eigenlijk om gaat.

In een wereld vol onrecht met oorlogen in ons hoofd en om ons heen een boodschap vertellen van liefde van rechtvaardigheid en vertrouwen. De boodschap van vrede en gerechtigheid. Een boodschap van voorleven. Een boodschap van "Denken en Doen!". Steeds weer en opnieuw en opnieuw. Een kind van twaalf kan het ons leren.

Amen

Alle van Steenis

We lazen het verhaal van Esther (bewerking N. ter Linden) en het Achterhuis - dagboek van Anne Frank (fragment)

Alle van Steenis is bereikbaar via 'lt@dominicusamsterdam.nl' ('tav Alle van Steenis')